

RAPORT

privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul
Inspectoratului de Poliție Județean Brașov, județul Brașov

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Brașov, județul Brașov este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 16 alin. (1), art. 33 alin. (1), art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, la data de 15 septembrie 2020, a fost efectuată o vizită anunțată la Centrul de Reținer și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Brașov.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanți ai Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul Centrului Zonal Alba: doamna Ioana Felicia Boțan-jurist, doamna Ioana Cristina Aldeșiu- medic, domnul Mihai Copăceanu- psiholog și doamna Andreea Socaciu, reprezentant al Organizației Neguvernamentale Asociația pentru Parteneriat Comunitar Brașov.

Obiectul vizitei l-a constituit consolidarea protecției persoanelor aflate în custodia poliției împotriva pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea măsurilor luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 și alte aspecte relevante în domeniul protecției împotriva pedepselor și tratamentelor inumane și degradante.

Vizita s-a desfășurat respectând normele de prevenire a infectării cu virusul COVID-19, normele de igienă și dezinfectare, păstrând distanțarea socială și purtând echipament de protecție pe toată durata vizitei. De asemenea, personalul din cadrul centrului cât și persoanele private de liberate au purtat mască de protecție sanitară. Echipa de vizită a avut întreveneri inițiale și a fost asistată pe tot parcursul vizitei de șeful centrului domnul comisar de poliție Boia Valentin-Marius și de alți angajați, obținând informațiile și documentele solicitate.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

2.1. Condiții de cazare

Centrul dispunea de 45 de locuri de cazare împărțite în 16 camere. La data vizitei erau custodiuate 41 de persoane, dintre care 7 minori, 3 femei și 9 străini. Camerele aveau dotate cu câte un pat și altele aveau până la maxim cinci paturi. Nu exista o cameră și baie adaptată persoanelor cu dizabilități și nici acces adaptat unei astfel de persoane. **Prin urmare se recomandă adaptarea accesului și a unei camere pentru persoanele cu dizabilități. Pereții multor camere erau murdari, afumați, scrijeliiți, necesitau zugrăveli și igienizări.**

Conducerea centrului a declarat că a fost înaintată Serviciului logistic din cadrul IPJ Brașov o solicitare în vederea reparării și zugrăvirii pereților camerelor de reținer și a spațiului administrativ utilizat de către personalul centrului. De asemenea, aerisirea era necorespunzătoare. Unele camere aveau ferestre de mici dimensiuni, iar acestea aveau doar deschidere exterioară. **Se impune așadar adaptarea sistemului de închidere/deschidere a ferestrelor camerelor de deținere pentru a fi efectuată ventilarea acestora în condiții de siguranță.** Camerele erau dotate cu televizor și aparat de aer condiționat.

Camerele centrului nu aveau suficientă lumină naturală, iar lumina artificială era slabă pe timpul zilei. Baia și toaleta se găseau în fiecare cameră, în unele băi, persoanele nu beneficiau de lumină (naturală/artificială), încât erau nevoite să lase ușa băii deschisă pentru a pătrunde lumină. Se recomandă asigurarea corespunzătoare a iluminatului artificial în camerele de arest și a iluminatului în toate grupurile sanitare.

Două curți de plimbare puteau fi folosite de către persoanele custodiate. Bicicletele erau deteriorate, curtea de plimbare necesitând dotări suplimentare, mai ales că persoanele private de libertate petreceau singurul timp în afara camerelor în acest spațiu. Spațiile comune erau supuse supravegherii video. Centrul pune la dispoziția persoanelor custodiate cărți (inclusiv în limba engleză) depozitate într-o sală de club, care puteau fi împrumutate, fondul de carte necesitând a fi îmbunătățit.

Hrana persoanelor custodiate provenea de la Penitenciarul Codlea, dimineața și la prânz (incluzând și masa de seară). Din verificarea acesteia la data vizitei s-a observat neconformitatea acesteia cu meniul scriptic. Nemulțumiri cu privire la calitatea hranei au fost raportate de majoritatea persoanelor intervievate. Echipa de vizită a constatat că hrana primită la data vizitei era insuficientă din punct de vedere calitativ și cantitativ. De asemenea, pentru grupul străinilor din Africa (9 nigerieni), hrana nu corespundea nevoilor alimentare ale acestora. Spre exemplu, și-au exprimat nemulțumiri față de mâncarea care conținea varză și carne de porc (unii nu mănâncă porc chiar dacă nu sunt musulmani), mâncare prezentă în meniu destul de frecvent. Opțiunea de a primi un meniu diferit, pe baza criteriilor religioase, pentru a-i fi exclusă carnea de porc din meniu ar însemna o renegare a propriei religii și nu reprezintă o soluție.

Unele persoane private de libertate au declarat că hrana primită le-a afectat sănătatea, persoanele suferind pierderi în greutate și afectări gastrice de la intrarea lor în centru.

Regulile Internaționale Nelson Mandela (Regula 22), prevăd că fiecare persoană privată de libertate trebuie să primească de la administrația locului de deținere "la orele obișnuite, o hrană de valoare nutritivă suficientă pentru menținerea sănătății și a forțelor sale, de o calitate foarte bună și bine preparată și servită".

Totodată, Regula 35 Mandela menționează responsabilitatea medicului de a-l consilia pe director în ceea ce privește cantitatea, calitatea, prepararea și distribuția alimentelor. În aceste cazuri de custodiere a unui număr semnificativ de persoane de cetățenie străină, care nu aparțin culturii europene, care au alte obiceiuri alimentare, medicul are obligația de a intervieva persoanele private de libertate și împreună cu șeful centrului de a identifica modalități de diversificare și suplimentare a hranei care să răspundă nevoilor acestor persoane.

Regulamentul din 10 martie 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu privire la alimentație specifică la art. 113 (1) că:

(1) Administrația locului de deținere asigură deținuților, de 3 ori pe zi, o hrană variată, corespunzătoare calitativ și cantitativ regulilor de igienă a alimentației, conform vârstei, stării de sănătate și naturii muncii prestate, cu respectarea convingerilor religioase asumate de deținut, după caz, cu ocazia depunerii în penitenciar sau a aderării liber consimțite și dovedite la alte culte recunoscute de statul român, în perioada executării pedepsei.

Cu privire la hrană, deși persoanele custodiate au dreptul de a primi în cadrul vizitelor pachete de alimente sau chiar să își achiziționeze prin resurse proprii, se remarcă unele situații, destul de frecvente, când în centru sunt custodiate persoane cu nevoi sociale care nu dețin resurse financiare (pentru a-și achiziționa alimente), nici nu au fost vizitați de către familie, cunoscuți, care să suplimenteze hrana primită în cadrul centrului.

În situația de față, de custodiere a unui grup de 9 persoane de cetățenie străină, din Nigeria (Africa), persoane care aparțin unei alte culturi, cu alte tipuri de nevoi alimentare, aceste persoane nu au beneficiat de resurse financiare sau de vizitatori, prin care să-și suplimenteze nevoile de hrană.

În centru erau custodiate persoane cu afecțiuni medicale cronice care aveau recomandare de regim dietetic, însă din lista zilnică de alimente s-a constatat că nici o persoană nu era inclusă în norma de hrană aparținând unui regim alimentar – hiposodat, gastric – norma 18, cum este stipulat la art. 140 din Regulament – (1) *persoana privată de libertate care are boli cronice, depistate cu ocazia primirii în centru sau prin examinările/investigațiile medicale ulterioare, este luată în evidență de personalul medico-sanitar de la cabinetul medical din centru în registrul bolnavi cronici, este dispensarizată și i se asigură tratamentul și regimul alimentar corespunzătoare. (2) indicația de regim alimentar este reevaluată periodic în funcție de evoluția stării de sănătate a pacientului și de recomandările medicului specialist.*

Un aspect constatat în acest centru de rețineră și arestare preventivă, identificat și la alte centre din România a fost cu **privire la inexistența unui fond de haine și încălțăminte prin care să se asigure ținuta** persoanelor private de libertate în cazul în care nu dispun de ținută sau este degradată. Persoanele custodiate pot avea nevoi sociale serioase, pot să nu fie vizitați și să nu obțină nici un pachet. În cazul de față, persoanele străine deși au fost vizitate de reprezentanții ambasadei nu au primit îmbrăcăminte sau încălțăminte. În cazul acestora cât și în cazul altor persoane, singurele bunuri deținute erau acelea de la data încarcerării. Simpla întrevedere cu acestea a evidențiat îmbrăcăminte ruptă și insuficientă.

În Regulamentul de ordine interioară al centrului se precizează faptul că în cazul în care se constată că persoana reținută sau arestată preventiv nu este vizitată de nimeni și nu are bani în contul său, materialele sanitare sunt suportate de către centru. Articolul 172 (1) precizează *în cazul în care persoana privată de libertate nu dispune de ținută personală, aceasta se asigură gratuit de către administrația centrului. Ținuta persoanei private de libertate se poate asigura temporar de către centru, până la primirea primului pachet cu efecte personale. Ținuta nu trebuie să fie umiltoare sau degradantă și este înlocuită la expirarea duratei de folosință precum și ori de câte ori este necesar din cauza degradării acesteia. De aceea, se recomandă asigurarea unei ținute adecvate sezonului.*

La vizitarea centrului s-a constatat că în unele camere, paturile nu dețineau lenjerie, respectiv unele persoane private de libertate nu aveau perne, prosoape, etc. Conducerea centrului a trimis o solicitare în luna mai 2020 către conducerea Inspectoratului pentru aprovizionarea cu perne, fețe de perne, prosoape fapt ce nu s-a întâmplat până la data vizitei. **Se recomandă în acest sens dotarea camerelor cu materialele necesare pentru a nu pune persoanele private de libertate în situații umiltoare.**

2.2 Măsurile întreprinse pe perioada stării de urgență și a stării de alertă

Începând cu perioada stării de urgență, prin Serviciul logistic al I.P.J. Brașov, au fost distribuite materiale igienico-sanitare, măști de protecție, mănuși, combinezoane de protecție și viziere. Personalul centrului și persoanele private de libertate purtau la data vizitei măști de protecție.

Printr-o adresă a Inspectorului General al Poliției Române din 12 martie 2020, s-a decis suspendarea în regim de urgență a dreptului la vizită a persoanelor private de libertate, pe o perioadă determinată și s-a recomandat suplimentarea convorbirilor telefonice.

Pe parcursul stării de urgență și a stării de alertă, persoanele au beneficiat de suplimentarea dreptului la pachet și suplimentarea convorbirilor telefonice (de la 30 la 45 de minute) însă centrul **nu era dotat pentru a asigura comunicarea online cu persoanele din familie sau cu aparținătorii.** În centru erau instalate telefoane fixe care putea fi folosite de către persoanele custodiate, două dintre acestea la sectorul vizită. Astfel în unele situații,

concomitent cu desfășurarea vizitelor era acordat și dreptul la convorbiri telefonice, **nerespectându-se, în ambele situații, dreptul la confidențialitate.**

În ceea ce privește infectarea cu virusul COVID-19, la nivelul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă au fost confirmate **pozitiv cu virusul SARS-CoV-2 un angajat al centrului și două persoane private de libertate.**

În cazul celor două persoane private de libertate confirmate în iunie 2020, acestea au manifestat simptome specifice infectării la cinci zile după intrarea în centru (temperatură ridicată, tuse, dureri musculare). A fost informată Direcția de Sănătate Publică Brașov și după confirmarea pozitivă au fost transferate la Penitenciarul Spital Jilava. Totodată, a fost informată Administrația Națională a Penitenciarelor de această situație și de transferul altor persoane private de libertate din cadrul centrului către penitenciare din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor, persoane posibil contacte ale persoanelor infectate.

Măsurile au cuprins anchetă epidemiologică, izolarea persoanelor contacte directe, spitalizarea și monitorizarea postspitalizare a cazurilor confirmate cu virusul COVID-19 și monitorizarea zilnică a personalului și a persoanelor private de libertate.

2.3 Asistența medicală

Echipa de vizită a avut întrevederi cu medicul Centrului Medical Județean Brașov din cadrul Direcției Medicale a Ministerului Afacerilor Interne, centru ai cărui medici de familie și asistenți medicali asigurau, prin rotație, timp de o săptămână asistența medicală persoanelor private de libertate din C.R.A.P. Brașov. Asistența stomatologică putea fi solicitată la nivelul cabinetului stomatologic din cadrul C.M.J. Brașov.

Persoanele arestate, de la intrarea în centru, beneficiau de calitate de asigurat, serviciile de asistență medicală de bază și de specialitate și tratamentele recomandate erau asigurate din Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate, medicamente prescrise în regim compensat/gratuit sau din fondul unității, aprobat cu această destinație. În cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Brașov exista amenajat un cabinet medical unde se efectua vizita medicală a persoanelor private de libertate la introducerea în centru și consultațiile medicale pentru persoanele custodiate. Cabinetul medical era amenajat și dotat cu mobilier, aparatură medicală. Medicația și materialele sanitare care constituiau aparatul de urgență era asigurată de C.M.D.T.A. Ploiești. Cabinetul medical nu dispunea de sală pentru tratamente, acestea se făceau în cabinetul de consultații. O cameră de arest era liberă și putea fi folosită ca infirmerie/izolator. Pe unul din holurile centrului exista o **trusă de prim ajutor**, iar din observarea conținutului (soluții dezinfectante, feșe, comprese și vată), s-a constatat că **toate materialele sanitare aveau termenul de valabilitate depășit (2018, 2019)**. Ca urmare se recomandă înlocuirea materialelor sanitare expirate și verificarea periodică a conținutului trusei de prim ajutor.

Cu toate că s-a precizat că cele 22 de camere video erau amplasate în spații comune (holuri, curți de plimbare, sector vizită) o **cameră de supraveghere video era instalată în cabinetul de consultații**, ceea ce încalcă prevederile art. 137 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă aprobat prin Ordinul MAI nr.14/2018: *Examinarea medicală se efectuează cu respectarea confidențialității, demnității și intimității persoanelor private de libertate, cu excepția cazurilor în care medicul solicită expres supraveghere suplimentară în cazuri particulare, pentru motive de siguranță și de menținere a ordinii și disciplinei.* Urmare a celor constatate echipa de vizită face **recomandarea de îndepărtare a camerei de supraveghere video din cabinetul medical.**

Cu privire la numărul de consultații acordate, s-a constatat că în anul 2020 până la data vizitei a fost acordat un număr de 1233 de consultații, pentru persoanele nou depuse, transferate, la cerere.

Din analiza registrelor existente la nivelul cabinetului medical și a altor documente medicale unele registre nu conțineau informații detaliate despre unele cazuri medicale. Spre exemplu, în Registrul evidență consumatori drog erau consemnate numai două persoane (aflate în centrul de arest la data vizitei) **registru care nu avea rubricile completate**. Cel puțin în perioada 2019-septembrie 2020, numărul persoanelor consumatoare de droguri custodiate era mai mare (cel puțin 7 persoane, conform informării către C.P.E.C.A. Brașov).

Referitor la persoanele private de libertate consumatoare de drog, la data intrării în arest acestea au prezentat simptome de sevraj, motiv pentru care au fost transportate imediat la consult psihiatric. După stabilizare în serviciul de urgență de psihiatrie, persoanele private de libertate au revenit în arest având recomandarea de a urma tratament specific cu monitorizarea funcțiilor vitale (TA, AV, SO₂) și „tratament de substituție cu metadonă dacă există posibilități”.

În fișa medicală a deținutului era consemnat tratamentul completat de medicul care deservea arestul, unul din medicamentele care era recomandat cu administrare parenterală fiind înlocuit cu același produs dar cu administrare orală. Conform celor declarate de către cadrele medicale, înlocuirea a fost făcută datorită faptului că nu se putea asigura, pe de o parte observarea medicală permanentă a persoanei, iar pe de altă parte nu se puteau monitoriza funcțiile vitale și datorită lipsei din dotare a unui pulsoximetru. Având în vedere recomandările medicului psihiatru cu privire la tratamentul specific, **inclusiv la recomandarea tratamentului de substituție cu metadonă**, și faptul că la nivelul centrului nu se puteau asigura în totalitate condițiile necesare aplicării în siguranță a recomandărilor medicale de specialitate **se impunea analizarea internării persoanelor private de libertate în penitenciar-spital care avea secție specifică acestei patologii, pentru a respecta recomandările medicului psihiatru**.

Suplimentar, se recomandă achiziționarea unui pulsoximetru necesar monitorizării concentrației de oxigen din sânge avându-se în vedere diversele patologii, cu precădere cele pulmonare și cardiace, și contextul pandemic actual de infecție SARS-CoV-2.

Tot cu privire la situația persoanelor consumatoare de droguri conducerea centrului a anunțat Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog Brașov pentru a acorda asistență de specialitate. În cursul anului 2019, reprezentanții centrului au acordat asistență psihologică și socială unui număr de patru persoane private de libertate, iar în anul 2020, au existat trei solicitări. Dat fiind contextul epidemiei de coronavirus, solicitările din anul 2020, au fost trimise către C.P.E.C.A. Brașov, urmând să se realizeze prin intermediul platformelor online. Până la data vizitei, pe parcursul anului 2020, **deși au existat solicitări, în mod practic nu s-a realizat această asistență psihosocială**.

Registrul internări în unități spitalicești era necompletat. În acest sens, conform verificării altor registre aflate la nivelul centrului, s-a constatat că au existat internări în spital (ex. aprilie 2019), persoana nefiind consemnată în registrul de internări de la cabinetul medical.

Astfel, prin lipsa unor precizări cu caracter medical, se ridică întrebarea ce afecțiune/stare psiho-somatică a condus la internarea în spital a persoanei private de libertate la numai o zi de la introducerea în C.R.A.P. Brașov, și de asemenea, care era starea de sănătate acestuia la transferul în penitenciar. Or, la art.138 alin.(3) din *Regulament* este specificat că *toate cazurile de internare în spital se înregistrează în registrul de internări în spital*.

La nivelul cabinetului medical, nu exista o evidență a persoanelor care au prezentat leziuni corporale la introducerea în arest sau în urma unor situații de auto/heteroagresiune.

Pe parcursul vizitării camerelor, membrii echipei de vizită au observat o persoană privată de libertate care avea aplicat un pansament, persoana fiind consemnată în registrul de

mică chirurgic/tratament injectabil, dar fără a se preciza cu claritate contextul producerii leziunii. Persoana a fost prezentată pentru consult de specialitate în Unitatea de Primire Urgență.

Tot sub aspectul leziunilor traumatiche, în discuțiile purtate, cadrele medicale au precizat că în cazul constatării unor leziuni „s-au făcut informații la procuror, dar nu în toate cazurile”, nefiind puse la dispoziția echipei de vizită documente prin care a fost sesizată unitatea de parchet competentă. Ulterior, cadrele medicale au comunicat în scris un număr de 13 situații de *mărci traumatiche, existente în centralizările oficiale, în perioada 2019-2020.*

Subliniem prevederile legale cu privire la constatarea, consemnarea mărcilor traumatiche și sesizarea unității de parchet competentă, conform Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, art.32 - (1) *În cazul în care personalul medico-sanitar care efectuează examenul medical constată că persoana privată de libertate prezintă urme de violență, a fost supusă la tortură, tratamente inumane sau degradante ori la rele tratamente sau acuză violențe împotriva sa are obligația de a sesiza, de îndată, unitatea de parchet competentă;* (2) *În această situație personalul medico-sanitar întocmește un proces verbal în care consemnează cele constatate, care se transmite de îndată unității de parchet competente prin note telefonice, fax, poștă electronică, sau prin orice mijloc în măsură să producă un document scris, condiții care să permită autorităților destinate să-i stabilească autenticitatea și la art.161 alin.(2), pct. e) notă privind constatarea mărcilor traumatiche.*

Ca urmare, se emite recomandarea ca **în toate cazurile în care se constată urme de violență corporală, personalul medico-sanitar să întocmească/completeze documentele prevăzute în Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă care să fie transmise de îndată unității de parchet competente.**

La art. 161 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, în enumerarea tipizatelor utilizate în desfășurarea activității medicale nu este cuprins și un registru de evidență a mărcilor traumatiche. Acesta se impune a fi întocmit avându-se ca exemplu stipulările conținute la art.106 și art. 159 alin. (8) din Regulamentul din 2016 de aplicare a Legii 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal; *mențiunile privind leziunile traumatiche observate la depunere se consemnează în registrul prevăzut la art. 159 alin.(8), respectiv: semnele evidente de agresiune se înscriu într-un registru special în care se consemnează anul, luna, ziua și ora examenului medical, datele de identificare ale deținutului, descrierea urmelor de violență, proveniența acestora conform afirmațiilor deținutului și recomandările medicale.* Drept urmare, se emite recomandarea de **constituire la nivelul cabinetului medical a registrului evidență leziuni traumatiche**, în sensul celor specificate mai sus.

În registrul bolnavi cronici în anul 2020 până la data vizitei au fost în evidență 11 persoane cu afecțiuni cardiovasculare, endocrine, metabolice, pulmonare, psihice. La data vizitei, trei deținuți urmau tratament pentru tulburare psihică și doi pentru afecțiune cardiovasculară. Conform practicii medicale, asistentul medical care asigură serviciul în centru administra dimineața și seara tratamentul strict supravegheat. Există întocmit un Registru distribuire medicamente în care persoana privată de libertate semna la primirea tratamentului.

Cu toate acestea, au existat situații (confirmate pe parcursul vizitei), când tratamentul de seară era distribuit de către personalul nonmedical din cadrul centrului, ulterior persoanele private de libertate semnau în registru pentru mai multe administrări.

În Regulament la art. 158 alin.(4)-(6) este stipulat: *medicamentele și suplimentele alimentare sunt administrate persoanei private de libertate de către personalul medical sau în prezența acestuia; administrarea medicamentelor antidiabetice, tuberculostatice, antiepileptice, antipsihotice, anxiolitice, hipnotice și sedative, precum și a altor medicamente, la recomandarea medicului, se face strict supravegheat, în funcție de caz.*

Ca urmare se recomandă ca **distribuirea/administrarea medicamentelor persoanelor private de libertate să fie făcută numai de către personalul medical.**

2.4. Cu privire la persoanele custodiate

La data vizitei, nouă dintre persoanele custodiate erau de cetățenie nigeriană (8 bărbați și o femeie). Totodată erau custodiați șapte minori, doi foști consumatori de droguri și trei femei. În anul 2019, la nivelul Centrului de Reținer și Arestare Preventivă au fost custodiate 44 de femei și în anul 2020, până la data vizitei, 31 de femei.

În ceea ce privește personalul centrului și asigurarea însoțirii femeilor de către personal același sex, cinci dintre persoanele angajate erau de sex feminin. Acestea asigurau însoțirea persoanelor de sex feminin custodiate la activități. Cu privire la întregul personal, centrul avea 27 de funcții de agent, doar două posturi erau vacante. Nu au fost efectuate angajări pe perioadă determinată, pe perioada pandemiei.

Referitor la persoanele de cetățenie străină, conducerea centrului a declarat că dreptul la asistență diplomatică a fost respectat fiind anunțati reprezentanții diplomatici de prezența cetățenilor străini în centru. Reprezentanții diplomatici s-au prezentat la C.R.A.P. Brașov pentru acordarea asistenței diplomatice cetățenilor străini, reprezentanți ai Ambasadei Republicii Federale Nigeria în România în 2020 și reprezentanți ai Ambasadei Marii Britanii și ai Italiei în 2019.

2.5. Custodiarea minorilor

La data vizitei, cei șapte minori erau cazați în trei camere, minorii fiind separat de persoanele adulte, respectându-se principiul separării pe vârste și sexe. Cu toate acestea pe parcursul anului 2020, au existat situații când minorii au fost cazați împreună cu adulții în aceeași cameră nerespectându-se prevederile legale care stipulează că **minorii necesită un regim special de cazare. Conform declarațiilor unor minori, în momentul reținerii aceștia au fost încătușați.** Evidențiem prevederile legale care specifică faptul că *minorii sub 16 ani nu se încătușează*, conform art. 214 (6) din același Regulament.

Doi dintre minori proveneau din centrele sociale aflate în subordinea D.G.A.S.P.C. Brașov. Conducerea D.G.A.S.P.C. Brașov a fost anunțată de fiecare dată de prezența minorilor în centru, în anul 2020 au existat trei adrese de informare către D.G.A.S.P.C. Brașov. Până la data vizitei nu a existat vreun răspuns din partea instituției, nici prezența fizică a reprezentanților, asistență socială, nu au fost asigurate unele bunuri (îmbrăcăminte, alimente) sau orice altă intervenție și sprijin din partea instituției care avea obligația de a asista minorii.

Cu privire la modul de realizare a vizitei în cazul minorilor, s-a constatat că nu exista posibilitatea de a se acorda vizita fără dispozitive de separare, fapt care încalcă prevederile legale.

Articolul 248 (3) din Regulamentul din 10 martie 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal prevede: *În vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării fizice, psihice sau morale, minorului i se acordă, de regulă, vizita fără dispozitiv de separare.* Unii dintre minorii de la data vizitei aveau vârsta de 16, respectiv 15 ani.

În ceea ce privește asistența psihologică acordată persoanelor custodiate, solicitarea de asistență psihologică putea fi făcută atât de persoanele private de libertate cât și de șeful centrului. Aceasta se transmitea structurii de psihologie din cadrul unității de poliție. În urma

acordării asistenței psihologice, ofițerul psiholog redacta o Notă de concluzii și recomandări, care putea cuprinde continuarea activității de asistență psihologică, consult medical de specialitate prin rețeaua MAI, monitorizarea comportamentului de către lucrătorii centrului sau cazarea în camera de protecție/izolare. Consimțământul informat era necesar atât în cazul adulților cât și la minori prin părinte sau reprezentanți legali.

În cazul minorilor, conform informațiilor Compartimentului Psihologie din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Brașov, **în aceeași perioadă 2019-2020 au beneficiat doar 3 minori** de asistență psihologică (unul în 2019 și doi în 2020, un minor beneficiind de două asistențe).

Conform informațiilor oficiale (adresa nr. 675393/22.09.2020 a Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Brașov) în perioada 2019-2020 (până în 15 septembrie) au fost custodiați în arestul din Brașov **un număr de 89 de minori** (51 de persoane minore în 2019 și 38 până la 15.09.2020).

În total, în perioada 2019-15 septembrie 2020, un număr de 21 adulți au beneficiat de asistență psihologică (dintre care 4 femei adulte).

Articolul 17 (2) din Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal prevede: *Pe timpul executării arestării preventive, minorului i se acordă asistență psihologică, în condițiile stabilite prin regulamentul prevăzut la art. 107 alin. (2), în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării sale fizice, psihice sau morale.*

Introducerea unui minor în arest chiar și pentru 24 de ore are efecte cu impact psihoemoțional puternic asupra sa.

Numărul extrem de mic de întrevederi cu psihologul cel puțin în cazul minorilor, reprezintă o încălcare a dreptului acestora de a beneficia de asistență psihologică și un argument că asistența psihologică a minorilor reprezintă o excepție. **Este deosebit de grav ca numai un număr de 3 minori dintr-un total de 89 de minori să beneficieze de asistență psihologică.** **Recomandăm conducerii centrului și ofițerilor psihologi de a trata cu prioritate situația minorilor în centru și de a acorda asistență psihologică în cazul fiecărui minor.**

De precizat că la nivelul centrului nu era consemnată în niciun registru prezența psihologului în centru, intrarea și ieșirea persoanelor private de libertate pentru a fi asistate de către psiholog. În acest sens, reprezentanții centrului nu au putut pune la dispoziție informații precise cu privire la prezența și frecvența asistențelor psihologice.

2.6 Alte aspecte constatate

Nu au fost raportate incidente grave, care să pună în pericol viața și integritatea persoanelor private de libertate, situații de refuz de hrană, tentative de suicid sau decese în cadrul centrului. Persoanele private de libertate au afirmat că nu au primit documente informative privind drepturile lor și regulile din arest. O persoană a afirmat că a primit o singură mască de când a intrat în centru.

Din verificarea documentelor a reieșit că au fost aplicate un număr de două sancțiuni disciplinare persoanelor private de libertate și nici o sancțiune personalului centrului.

Din verificarea dosarelor și a registrelor existente la centru s-a constatat că unele procese verbale nu erau semnate de persoanele custodiate pentru anunțarea familiilor. Conform art.38 din Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.9/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora:

1) La primirea în centru, șeful de schimb aduce la cunoștința persoanei private de libertate, sub semnătură, posibilitatea de a informa personal sau de a solicita administrației centrului să informeze un membru al familiei sau o altă persoană desemnată de către aceasta, despre locul unde este deținută, drepturile, obligațiile și interdicțiile, recompensele care pot fi acordate, abaterile și sancțiunile disciplinare care se pot aplica. În cazul persoanei arestate preventiv, șeful de schimb va aduce la cunoștință și dispozițiile art. 228 alin. (2) - (5) din Codul de procedură penală. Dovada confirmării comunicării locului de deținere și aducerii la cunoștință se consemnează în procesul-verbal întocmit conform anexei nr. 2 și se depune la dosarul individual.(2) În cazul minorilor se realizează o informare specifică în raport cu vârsta, făcându-se precizări referitoare la situația lor particulară, astfel încât aspectele prevăzute la alin. (1) să fie ușor de înțeles.(3) În cazul persoanelor private de libertate analfabete, informarea se realizează în prezența unei alte persoane private de libertate.(4) În cazul persoanelor private de libertate care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română, nu se pot exprima ori au deficiențe de comunicare, informarea se realizează prin intermediul unei persoane care poate comunica cu aceasta sau prin înmânarea unui document care cuprinde aceste informații, redactat, după caz, în limba pe care o cunosc sau într-o limbă de circulație internațională. Dacă persoana nu este cetățean român, dovada informării cu privire la drepturile prevăzute de art. 43 alin. (6) din Lege se consemnează în documentul prevăzut în anexa nr. 2 la prezentul Regulament care se depune la dosarul individual și se comunică, în copie, Inspectoratului General pentru Imigrări pentru valorificare potrivit competențelor.(5) În cazul persoanelor private de libertate aparținând minorităților naționale, informarea se poate face în limba lor maternă.(6) În situația persoanelor private de libertate prevăzute la alin. (3) și (4), procesul-verbal este semnat sau, după caz, confirmat prin depunerea impresiunii papilare de către persoana în cauză, de persoana care asistă la activitatea de informare, precum și de către polițistul care a realizat informarea.(7) Administrația centrului are obligația să pună la dispoziția persoanelor private de libertate un exemplar al regulamentului de ordine interioară, în fiecare cameră de cazare.

Nu exista un registru (evidență) pentru predarea produselor prevăzute de art. 41 alin. 2 din Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.9 /2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora:

Cu această ocazie, personalul centrului pune la dispoziția persoanei private de libertate un set de produse igienico-sanitare, al cărui conținut este stabilit potrivit reglementărilor de la nivelul Ministerului Afacerilor Interne privind asigurarea structurilor și efectivelor cu material de resortul echipamentului, de întreținere și alte materiale specifice. Refuzul primirii produselor se consemnează în scris în procesul-verbal prevăzut la art. 38.

Având în vedere cele de mai sus se recomandă informarea persoanelor custodiatare cu privire la drepturile pe care le au și elaborarea respectiv completarea corespunzătoare a documentelor existente la centru.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

Conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Brașov, județul Brașov să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Reamenajarea sectorului vizită astfel încât să se asigure dreptul minorilor de a avea vizite fără dispozitiv de separare în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării fizice, psihice sau morale;
2. Asigurarea asistenței psihologice tuturor minorilor custodiați în centru prin informarea de îndată a ofițerilor psihologi și încurajarea solicitării asistenței psihologice în cazul adulților custodiați;
3. Realizarea demersurilor imediate către D.G.A.S.P.C. Brașov în cazul minorilor care aparțin centrelor sociale ale acestei instituții pentru a fi vizitați, sprijiniți, pentru a primi bunuri (îmbrăcăminte, încălțăminte, hrană suplimentară) și asistență socio-juridică din partea instituției;
4. Adaptarea accesului în incinta centrului și dotarea unei camere pentru persoane cu dizabilități, zgrăvirea pereților camerelor care necesitau intervenții;
5. Dotarea camerelor cu cazarmament (perne, pățuri, cearșaf, prosoape, etc) pentru a nu pune persoanele private de libertate în situații umilitoare;
6. Îmbunătățirea calității hranei astfel încât să fie corespunzătoare calitativ și cantitativ; diversificarea, suplimentarea acesteia în situațiile în care sunt custodiate persoane care aparțin unei alte culturi (ex. Africa) astfel încât să corespundă nevoilor acestor persoane, hrana este esențială pentru sănătatea persoanelor. Asigurarea normei de hrană corespunzătoare persoanelor cu afecțiuni medicale (norma 18);
7. Asigurarea unei ținute personale în situația persoanelor care nu dispun de ținută, prezintă o îmbrăcăminte degradată și nu beneficiază de pachet cu efecte personale;
8. Acordarea dreptului la convorbiri telefonice și la vizită în condiții în care să se asigure confidențialitatea în timpul convorbirilor;
9. Asigurarea corespunzătoare a iluminatului artificial în camerele de arest și a iluminatului în toate grupurile sanitare; adaptarea sistemului de închidere/deschidere a ferestrelor camerelor de deținere pentru a fi efectuată ventilarea acestora în condiții de siguranță;
10. Dotarea curților de plimbare cu aparate pentru exerciții fizice și cu bănci;
11. Înlocuirea materialelor sanitare expirate și verificarea periodică a conținutului trusei de prim ajutor;
12. Îndepărtarea camerei de supraveghere video din cabinetul medical;
13. Consemnarea tuturor cazurilor de internare în spital în Registrul de internări în spital, constituirea la nivelul cabinetului medical a registrului evidență leziuni traumatice, întocmirea și completarea documentelor medicale în toate cazurile în care se constată urme de violență corporală de către personalul medico-sanitar, documentele prevăzute în Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, care să fie transmise de îndată unității de parchet competente;
14. Analiza internării persoanelor private de libertate în penitenciar-spital în toate situațiile în care la nivelul C.R.A.P. Brașov nu se pot asigura în totalitate condițiile necesare respectării recomandărilor medicale de specialitate (ex., recomandările psihiatrice, tratament injectabil/monitorizarea funcțiilor vitale/tratament de substituție cu metadonă), achiziționarea unui pulsoximetru;

15. Distribuirea/administrarea medicamentelor persoanelor private de libertate să fie făcută numai de către personalul medical;
16. Informarea persoanelor custodiata cu privire la drepturile pe care le au și elaborarea respectiv completarea corespunzătoare a documentelor existente în cadrul centrului.

Conducerii Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov

Asistarea, vizitarea și sprijinirea minorilor din centrele sociale ale D.G.A.S.P.C. Brașov pentru respectarea drepturilor acestora și satisfacerea nevoilor (bunuri, îmbrăcăminte, hrană)

Alba Iulia octombrie 2020